

žalovaného úřadu je opřen, nemají nikde ustanovení, že by neposlušnost při oznamovací povinnosti měla pro vlastníka nemovitosti následky, jak je vysloveno naříkané rozhodnutí. Náhradový zákon pro případ, že by výzva k uplatňování nároku dle § 11 zábor. zák. zůstala nezodpověděnou, předpisuje toliko, že se má za to, že vlastník souhlasí se zamýšleným převzetím — předpokladem ovšem je, že výzva byla učiněna v zákonné formě. Pokud pak zvláště naříkané rozhodnutí stanoví přípustnost uvalení úřední správy dle § 12 čís. 6 zák. ze dne 12. února 1920 č. 118 sb. z. a n., třeba vytknouti, že uvalení úřední správy dle této normy je vázáno na podmínky zákonem přesně vytknuté — musila býti dána osobě hospodářící výpověď po rozumu § 13 zábor. zákona a zavedení úřední správy musilo by podstatně ulehčiti převzetí zabraného majetku nebo zabrániti, by zařízení nebylo zavlečeno. Stěžovatelé právem poukazují na to, že nesplnění příkazů daných žalovaným úřadem stěžovatelům samo o sobě nemůže přivoditi skutkový a právní stav, který norma § 12 čís. 6 leg. cit. má na mysli jako předpoklad úřední správy.

Žalovaný úřad byl by mohl v nedostatku speciálního předpisu připojiti k příkazu svému pro případ neuposlechnutí jeho nejvýše pohrůžku odpovídající ustanovením §§ 5 a 6 čís. nař. ze dne 20. dubna 1854 č. 96 ř. z., které normují v š e o b e c n ě zásady pro vynucení splnění příkazů úřadem daných.

Ze všech těchto důvodů bylo o stížnosti rozhodnuto, jak v enunciátě nálezu je uvedeno.

Č. 948.

Nemocenské pojišťování: I. Úřady správní nejsou oprávněny, aby svým konstitutivním výrokem zakládaly příslušnost pokladen podle nemoc. zákona zřízených k provádění nemoc. pojištění určitých kategorií zaměstnanců. — II. Gremiální pokladna nemocenská není dle zákona příslušnou pokladnou k nemocenskému pojištění zaměstnanců pro vyšší výkony služební (§ 73, odst. 3 živn. ř.).

(Nález ze dne 22. září 1921 č. 11716.)

V ě c: Okresní nemocenská pokladna v J. (adv. dr. K. Wolf z Prahy) proti ministerstvu sociální péče v Praze (zast. odb. přednostou Drem. Jos. Lukášem — za stranu zúčastněnou nemoc. pokl. gremia exportérů v J. adv. Dr. T. Weil z Jablonce n. N.) stran rozsahu příslušnosti nemocenské pokladny gremia vývozců politického okresu J. k obstarávání pojišťování.

V ý r o k: Naříkané rozhodnutí se zrušuje pro nezákonnost.

D ů v o d y: Stížnost směřuje proti výnosu ministerstva sociální péče z — řízenému na nemocenskou pokladnu gremia exportérů politického okresu J., jenž zní takto:

»Jest v zájmu nemocenského pojišťování, aby jednak všichni zřizenci a dělníci téhož závodu byli pojištěni u téže nemocenské pokladny a aby

s příslušníky téhož závodu v případě nemoci stejně bylo nakládáno. Z tohoto důvodu vyhovuje ministerstvo projevenému přání gremiální pokladny v ten rozum, že také ti členové, kteří následkem své učební doby a odborného vzdělání nemohou býti již pokládáni za pomocné pracovníky (§ 73, odst. 3 živn. řádu) mohou u této pokladny býti pojištěni.«

Nejvyšší správní soud uvažuje o stížnosti musil si nejprve položit otázku, sluší-li naříkaný výnos pokládati za rozhodnutí neb opatření ve smyslu § 2 zákona o správním soudu. K otázce té odpověděl soud kladně, neboť výnos ten, vydaný jako vyřízení žádosti jmenované nemocenské pokladny obsahuje výrok upravující rozsah oprávnění pokladny té k obstarávání nemocenského pojišťování, tedy výrok, jenž dle své povahy jest schopen způsobiti právní účinky a nabýti moci právní. Může tedy výnos ten se zřetelem k svému obsahu býti dle § 2 zák. o správ. soudě brán v odpor stížností k tomuto soudu.

Nejvyšší správní soud musil se dále zabývatí otázkou, jaká jest právní povaha naříkaného výnosu resp. dispositivního výroku v něm obsaženého. Ve výnosu se praví, že ministerstvo v y h o v u j e potud p ř á n í gremiální pokladny, že také zaměstnanci tam označené kategorie m o h o u býti u této pokladny pojištěni. Toto znění by o sobě připouštělo výklad, jakoby ministerstvo u výkonu nějaké své diskrecionární moci způsobem konstitutivním propůjčovalo gremiální pokladně právo k pojištění oné kategorie zaměstnanců. Bylo-li toto úmyslem žalovaného úřadu, jest naříkaný výnos zřejmě nezákonný. Předpisy upravující nemocenské pojištění nepřiznávají úřadům správním takového oprávnění, aby svým výrokem, způsobem konstitutivním zakládali příslušnost pokladen podle nemocenského zákona zřízených k provádění nemocenského pojištění určitých kategorií zaměstnanců. Ve smyslu oněch předpisů vyhrazena jest úřadům správním toliko kompetence, aby, pokud jde o otázky týkající se poměrů pojistných, jako úřady rozhodovací nalézaly o tom, co jest v konkrétních případech podle platných zákonných norem právem. Výroku úřadu, zakládajícímu se na jiném pojetí jeho kompetence, nedostává se jakéhokoliv zákonného podkladu.

Avšak i když se naříkaný výnos pojímá jako akt povahy deklaratorní, vydaný na základě dozorčí moci (o instanční rozhodnutí ve sporu mezi pokladnami dle znění výnosu, jenž byl úřadem soudu předložen bez jiných spisů, nešlo), nelze jej s platnými předpisy uvést v soulad.

Dle názoru nejvyššího správního soudu jest úřad dozorčí zásadně ovšem oprávněn, aby svým opatřením odklidil kdykoli stav imperativním předpisům zákona se příčící a uvedl pojistné poměry s vůlí zákona ve shodu. Bylo by tedy v rámci jeho kompetence opatření, jímž by ta která kategorie zaměstnanců, tedy také zaměstnanci vyznačení v odst. 3 § 73 živn. řádu, jichž se naříkaný výnos týká, bylo-li jejich nemocenské pojištění prováděno dosud pokladnou podle zákona nepřislušnou, byli přikázáni pokladně příslušné.

Leč pro zaměstnance kategorie právě uvedené pokladna gremiální ve smyslu platných předpisů pokladnou příslušnou není. Právní podklad pro zřizování a působení společenstevních nemocenských pokladen poskytl

živnostenský řád v § 21. V prvním odst. tohoto řádu se praví, že společenstva mohou na podporu svých příslušníků (pomocníků a učňů) v nemoci . . . zříditi a vydržovati své vlastní ústavy (pokladny nemocenské) . . .; § 106 živn. řádu prohlašuje v odst. 2 za příslušníky společenstva pomocné pracovníky živnostníků ve společenstvu sloučených. Kdo pak jsou pomocnými pracovníky ve smyslu živnostenského řádu, označuje § 73. Tento § v odst. 3 vylučuje z kategorie pomocných pracovníků výslovně osoby pro vyšší úkony služební obvykle s ročním neb měsíčním služným ustanovené. Ze srovnání uvedených předpisů vyplývá, že zaměstnanci naposled označení nejsou příslušníky společenstva, nestávají se členy společenstevní pokladny a nevztahuje se ovšem na ně ani ustanovení § 58, odst. 1 zákona nemocenského, podle něhož členové pokladny společenstevních nejsou povinni náležitosti jiné nemocenské pokladny podle tohoto zákona zřízené.

Úmysl zákona vyloučiti zaměstnance vyšší kategorie služební z účasti na životě společenstevním a tudíž ovšem na jakýchkoli zařízeních společenstva, došel tak v zákoně jasně a určitého výrazu.

Výjimku z této zásady stran obchodních pomocníků vyšších kategorií snažil se při veřejném ústním líčení dovésti zástupce zúčastněné strany jednak z toho, že v § 73 živn. řádu v odst. 1 pod písmenou a) jsou »obchodní pomocníci« výslovně uvedeni mezi pomocnými pracovníky, jednak že zákon z 16. ledna 1910 č. 20 ř. z., t. zv. zákon o obchodních pomocnících, i obchodní zřízence vyšších kategorií zahrnuje do pojmu obchodních pomocníků. V obou směrech jest dedukce mylná. Ustanovení odst. 3, § 73 živn. řádu vymezuje po stránce negativní pojem »pomocného pracovníka«, jehož pozitivní kriteria vyznačena jsou v odstavcích předšlých, vztahuje se tedy na všechny kategorie pomocných pracovníků pod písmenami a)—d) uvedené, mezi nimi i na obchodní pomocníky, o nichž živn. řád v té příčině nic zvláštního nestanovil. Ze zákona z 16. ledna 1910 nelze pro otázku, které obchodní pomocníky jest pokládati za pomocné pracovníky ve smyslu řádu živn., činiti nijakých závěrů, neboť pojem obchodních pomocníků tímto zákonem vymezený jest rozhodný jen pro právní relace tímto zákonem upravené; § 73 řádu živn. jím změněn nebyl.

Odporuje-li názor, že nemocenská pokladna gremia vývozců politického okresu J. jest ze zákona příslušna k obstarávání povinného nemocenského pojištění zaměstnanců členů gremia, kteří jsou ve smyslu § 73, odst. 3 živn. řádu ustanoveni pro vyšší úkony služební, nebo že příslušnost gremiální pokladny k obstarávání tohoto pojištění může býti založena nějakým aktem úředním, zřejmému předpisu zákona, nemůže nezákonnost rozhodnutí na názoru takovém založeného býti vyvrácena nijakými úvahami o domnělé neúčelnosti nebo nevhodnosti příslušných předpisů zákonných.

Č. 949.

O b e c n í p ř í r á ž k y (Čechy): I. * Podléhá-li diferencovaná obecní přírážka již vzhledem ke své výši schválení zemského výboru ve shodě se zemskou správou politickou, nahraňuje schválení to souhlas okresního za-